

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, razen ob nedeljah in praznikih, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogerske dežele na celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom na celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano na četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati na četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrtinskega pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. [Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.]

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca stopi „Slovenski Narod“, prvi in jedini slovenski dnevnik v dvanajsto leto svojega izhajanja. Vse gg. naročnike prosimo, naročnino ob pravem času ponoviti, da bodo list redno v roke dobivali, kakor tudi one, ki so z naročnino zaostali, jo nam še tekom tega meseca doposlali.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
Za pol leta	6 " 50 "
Za četrt leta	3 " 30 "
Za en mesec	1 " 10 "

Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	16 gld. — kr.
Za pol leta	8 " — "
Za četrt leta	4 " — "
Za en mesec	1 " 40 "

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.
Po pošti prejemati " " 3 " — "

Administracija „Slov. Naroda“.

Beda ali reva Slovenstva, in njegova boljša bodočnost.

I.

S—c. Dozdanje konfiskacije naših časopisov nam kaže, da mi narodni Slovenci ne smemo mrmrati, če kako nepovoljno, recimo, nenaravno reč v stanji svojega ljudstva zagledamo. Kakor če bi bila Avstrija absolutistično vravnana, morali bi z vsem zadovoljni biti, kar od zgoraj prihaja. Najmenj pa smemo ne-

zadovoljni biti z zdajšnjim stanjem v vseh ozi-
rih narodnega življenja. —

Slovenci smo narod državno potrjen, zakoni nam garantujejo isti krog delavnosti, kakor drugim narodom, na papirji smo prav ravnovalni z drugimi. Ali vendar nas nekateri kakor kako nevšečno, nepotrjeno sekto smatrajo, koj se niti življenja odrezujejo, kjer le mogoče. Ali kljub temu se govori, da je Avstrija pravna država, ter da ima v njej tiskovna sloboda v ljavo.

Jaz denes mislim, da je Avstrija pravna država, in prisegam tudi na njeno tiskovno slobodo, in ker mislim, da je potrebno razmišljati o sedanjem stanju našega ljudstva, ker potem laže pridemo do izpoznavanja pravega pota, ki ga iz slabših do boljših razmer vodi, sem si izbral gori naznačeni predmet. Jemljem tudi, da Slovenci nismo „sekta“, ampak narod avstrijski, če tudi majhen. Kot avstrijski državljani smemo o svojem položju razmišljati, vsaj nikjer ne najdem prepovedi tega; če se pa v dejanju vendar le kaka taka prepovedalna maksima uporablja, potem nje naše razmišljanje kaznjivo, ampak ta ne postavna praksa. — Jaz bom stanje našega ljudstva objektivno risal. Zapreti se dam, če mi kdo dokaže laž. Če bom pa koga zraven, n. pr. nemškutarje ljubljanske vznemiril, ne morem za to; kakor mi je Bog kljun vstvaril, tako kljujem, in menda tudi pri nas lahko veljajo Burkejeve besede: „ne verjamem, da bi bil pri vprašanji vznemirljive pisave javni mir merodajen; jaz ljubim vpitje, če se kakega zla tiče. Plat zvona v polnoči sicer izspinja ljudi plaši, ali obvaruje jih, da v postelji ne zgoré. Vpitje vznemirja nemara vso vas, obvaruje pa imetje celega okraja.“

In jaz bom dokazal, da marsikatero zlo

pri nas okolo hojeva. In če to, potem zopet ne vem, zakaj bi o Slovencih povsod kot pametne priznate besede Juniusa ne veljale, ki pravi: „Opominjam in zaklinjam vas, ne trpite nikdar kake zlorabe svoje ustave, kakor majhena bi tudi reč bila; odločno in vstrajno se jej ustavljate! Jeden prigodnjak drugega rodi in hitro se množi, in postanejo zakoni. Kár je denes dejanje, je jutri nauk.“ —

Naše ustavne točke niso za vekomaj postavljene; rodile so se in umrle, drugim prostor delajo, in tudi zdajšnje tolmachenje teh zakonov po slovenskih deželah ne more tako večno trajati, če bi tudi se pritrdilo, da je to tolmachenje pravo. In če to nij, kar bom tudi dokazal, s koliko večjim pravom smemo ta komentar in to prakso postaviti pod kritiko.

Žurnalistika je jurist javnega prava, in opozicijska žurnalistika je mej drugim tudi „državni pravdnik“ na polji javnega prava. Če se zakonom ustave kvar dela, je ona tožiteljica, in kakor je v privatni pravni sferi državnik-zatožitelj potreben, tako omenjeni državnik na pozorišču javnega prava, kjer se včasih, in dostikrat tudi malopridneži okolo klatijo. Na Slovenskem so narodni listi opozicijski. Zakaj so to, nij mi treba povedati, pa dejanje je, da so. — Mi Slovenci smo avstrijski državljani, — zakaj bi se tudi pri nas državni pravdnik na polji javnega državnega prava, opozicijsko časopisstvo, kakor povsod drugod, ne smelo gibati. Povsod in tudi pri nas ga je treba, ker pri nas tudi ljudje ustavne zakone izvršijo, in ne angelji, in kaj je človeku lažje, nego zmotnjava, neumnost in tudi zlomišljenje, in tu je treba zatožitelja. — Vprašanje gre tu včasih za najsvetejše reči, dragocenosti človeške družbe. —

Listek.

Prvotni uzroki angleško-afganske vojske.

O zgodovini te vojske prinaša „Peterburgskija Vedomosti“, sledeči članek:

Za nekoliko let sem godijo se v Belužistanu, zovan tudi kanat Kelatski, južno od nemirnega Afganistana, take stvari, ki gotovo v zdanjem času občno zanimanje vzbujajo.

Stanje in razmerje v Kelatu je po vsem drugo nego v sosednjem Afganistanu. V Kelatu nij se prikazal v tem stoletji noben mož, ki bi imel pogum, zjediniti pod jedno žeslo vsa različna plemena, in na ta način uvesti jedno močno vlado, kakor je to storil Dost Mohamed, vladar v Kabulu, glavnem mestu afganskem. Kneževske zveze trajale so običajno le kratko. Le jeden običaj spoštuje se v celem deželi; vsakokratni vladar v Kelatu smatra se

za najvišjega vojskovodjo, kateremu se dodava naslov kana. Novi vladar izvoli se pa vsakokrat iz iste rodbine, tudi v slučaju, ako je ljudstvo prejšnjega kana vsled njegovega tlačanja iz prestola pahnilo. Velike važnosti je pa tudi to, ker so prebivalci različnega veroizpovedanja. Na jugu prevladajo Bragi, indijsko pleme, v družih krajih pa Belužistani, eranskega plemena. To so kmetski prebivalci poleg Perzije in Indije. Obe plemeni sta islamske vere, a ne fanatično. Bragi so podobni Afgancem Sunitom, a Belužistani Šaitom. Za leta 1843., ko so se Angleži polastili Sindha, bila je cela meja spodaj Belužistana v vednej nevarnosti. Vsled tega razpostavile so se na onem ozkem, nekoliko milj le z nizkim grmovjem poraščenim delu dežele brezštevilne predstraže. Čete, katere so poslali v te strahovito dolgočasne in jednolične posadke, vzeli so od žandarmerijskega kora, in razen tega napravila se je še neredna, tako zvana Sindška

konjica. Oba reda vojakov sta izvrstno služila in sta bila ob času vstanka leta 1858. namnožena z dvema belužistanskima polkoma. Vojaki teh polkov odlikujejo se z izredno poslušnostjo, velikim pogumom in vztrajnostjo. Glavno ulogo pri umirjenju v onej provinciji, kjer prebivalstvo se tako rado upre, imela sta general Jakob in sir Charles Napier.

General Jakob je dokazal, da se vojaki na meji ne smejo z družimi nadomestiti; da se morajo prednje straže do meje pomakniti. S tem bi nemirne prebivalce ob meji prisilil, da priznajo angleško gospodstvo, a se ne klanjajo kanu Kelatskemu, ki nema prava to zahtevati.

Ali Angleži so se s tem zadovoljili, da so ob gorah nastavili svoje straže; v gorovje prodirati si oni niso upali. Sunor in Guranari imata močne posadke. S temi vojaki bili bi Angleži lahko vse one druhali zajeli, katere so ropale na angleškem ozemlju; kajti rodovi

In če denes bolj delikaten predmet razmišljam, ne mislim, da bo brez diskusije to šlo; ljubljanski žurnalistični butelj se bode gotovo oglasil in me pobijal; — dala se bova pošteno. On bo oficijozno tolmačenje ustavnih zakonov na Slovenskem, in vso prakso in vse nakane svoje stranke glede naše zdanosti in bodočnosti zagovarjal. — Ali nij dosti na tem! „Laibacherica“ je tudi oficijozna. Ali nij dosti teh obeh! Ali se misli, da ta dva nijsta dosti, in se mora drugače replicirati! — Tu bi se tema dvema res dalo spričevalo uboštva. In to ne bi bilo dobro, ker to spričevalo se potem tudi lahko raztegne na njihove pristase. — Če bi tedaj ta spis, kojega hočem tako ljubo krotko pisati, kaj škoditi utegnil, verujte mi, čez 48 ur je ljubljanski „Tagblatt“ vse zopet s svojo repliko poravnal, in zraven še to storil, da prvič jaz sam mislim, da sem napak pisal, in drugič tudi naše občinstvo; mej tem ko ob priliki konfiskacije mene občutki žida Shylloka iz Shakespearovega beneškega trgovca obhajajo, občinstvo pa misli, da je „Slovenski Narod“, kar je uže pisal, le prav imel, in veruje mu potem še več; ker občinstvo je zmirom pripravljeno, konfisciran list zagovarjati. Ali to instinktivno, ali premišljeno dela, je tu vse jedno. Je pa tako.

Zatorej pustite mi ljubo prostost; z velicim Canningom vas zaklinjam: „blagoslov tiskovne svobode je tako viden in obče spoznan, da slabe nasledke nje zlorabe daleč presega. Zlo je kratkotrajno, dobro nje pa je neumrljivo!“ In Thiers naj mesto mene govori: „vse se mora povedati pustiti; laži se nikdar nij treba bati, koliko se je tudi objavi in razširi; laž se sama uniči, in vlada kaka pade le po resnici, in posebno po teptanej resnici.“ — Sicer smo Slovenci tako majheni, da ne moremo dosti storiti, da bi kaka vlada padla.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. decembra.

O novem **ministerstvu** za Cislejtanijo se sliši: Na Dunaj je prišel grof Potocki iz Lvova, kateri je, kakor se vidi, namenjen, da prevzame ministersko predsedništvo. Notranje stvari prevzame Widman. Drugi ministri ostanejo . . . Tudi naučni minister Stremajer . . .

Novo vzmikanje, novo pobitje in novo udanjanje širokoustne **ustavoverne** stranke!

ob meji so bili kakor preje izvor nemirov in neredov. Mej njimi se najbolj odlikujó Mavri in Buti, in stanujó vrh gorá severno od Šikargusa do Dera-Gaci-Kane. Na njihovem zemljišču je klanec Bolan, naprej od znamenitega klanca Kyber, čez kateri se pride v Kybersko dolino, in je jedina pot mej Iranom in Indijo, po katerem se morejo čete vojaške premikati.

V letih 1875—1878 podjarmili so Angleži Sikh, ter so stale angleške prednje straže dolinskim prebivalcem od obličja do obličja nasproti. Te doline se razprostirajo od Sarid-Kuša nad 4760 metrov visoko. Zdaj so jeli Angleži kaznovati ne le posamnih nemirnežev, ampak vse one rodove, ki so bili z njimi jednakega mišljenja. Vodje rodov so pa Angleži silili, da so jim pomagali. Ob meji so morali nastaviti straže, katere je angleška vlada prekrbljevala z živežem in orožjem. Da so pa morali zvesto služiti, za to skrbeli so indijski vojaki na meji in dosluženi podčastniki indij-

Odsek za podaljšanje veljave brambovske postave je zavrgel in preklical prejšnji svoj lastni sklep, da ne bi spuščal se v posvetovanje vladnega predloga o podaljšanju veljave vojaške ali brambovske postave, temuč da bi jo kar zavrgel. Zdaj so ustavoverci sklenili udati se vladi in podaljšati postavo za jedno leto. Nemški naši ustavoverci nemajo prav nobedne samostalnosti. To storé, kar jim vlada ukaže. In če so včeraj sklenili „belo“, da bi se svojim volilcem prikupili, ovržejo denes vse te svoje sklepe, in ti na frišno sklenejo „črno“, samo da vladi ustrežejo.

Poljska „Gazeta Narodova“ piše članek, v katerem graja poljske državne poslance, da vlado na Dunaji zmirom podpirajo s svojim glasovanjem. „Pa tudi druge proti centralistične stranke so v zadnjih parlamentarnih akcijah pokazale nezmožnost in nesamostalnost prav neovrgljivo, tako, da se ne more niti iz ne sloge ustavoverne stranke in iz njenih pobitij dobitka za nas kovati.“ Žalibog, da ima poljski list v zadnjem prav. Mi tudi težko razumemo, kako pridejo federalisti do tega, da Andrassyja drže po konci!

Vnanje države.

Ruskega „Golosa“ dopisnik je govoril s Tottlebnom, glavnim poveljnikom ruske vojske, v Turčiji stoječe. Tottleben je rekel, da Rusija želi izvršitve berlinskega dogovora, da pa ne bode trpela niti avstrijske, niti kake druge vojske, da bi okupirala vzhodno Rumelijo, potem ko ruska vojska otide. S tem so podrti vsi črteži turkoljubov, ki so te dni sanjarili o skupnej evropskej posadki v Rumeliji, potem ko Rusi otidejo.

Iz **Belgrada** se javlja: Knez je ukazal narodno vojsko (milico) razmobilizirati. Večina te vojske je bila uže prej domov poslana. Le na bosenskej meji je stalo nekoliko oddelkov. Zdaj so torej tudi ti odpuščeni.

O **afganskej** vojski se poroča iz Londona, da je podkralj indijski, lord Lytton, ukazal nadpoveljniku Frideriku Hainesu, da mora angleško-indijska vojska še pred koncem tega leta v glavnem mestu Afganistana, v Kabulu biti, ne glede na to, če je vreme slabo, ali če bodo izgube velike.

Iz Berlina se poroča „Standardu“, da je emir prosil ruskega carja za posredovanje. — „Daily News“ pa hoté vedeti, da je Macphersonova brigada zasedla Dželalabad.

Afganski rod Mangalov je prijel anglešk oddetek, ki je prevoz spremljal, a bil po daljšem boji odbit.

Angleški parlament je odložen do 13. februarja prihodnjega leta. Poprej je sprejel še v seji 18. decembra vladni nasvet glede stroškov za afgansko vojsko. —

Kakor „Standard“ iz Peterburga poroča, je po živahnej razpravi mej Londonom in Pe-

terburgom rusko poslaništvo iz Kabula nazaj poklicano bilo. — Rusija je rekla, da bode svojo vojsko iz Turčije potegnila, tako, kakor določuje berlinski dogovor.

V **francoskem** senatu se je s 47 glasovi večine sprejela postava, po kateri se je plača kaplanov, pastorej in rabincev povišala. — Pri tej priliki sta Mongolfier in Lucien Brun očitala vladi, da je vlada vdala se študentovski demonstraciji v Lyonu in odstavila rektorja Daresta zaradi tega, ker je katolik. Minister nauka Bardoux odvrča to očitanje od sebe, on je Daresta odstavil, ker se je ta nemogočega naredil v Lyonu, vlada pa da spoštuje vse vere. Pri tej debati je bil velik hrup.

Na **Nemškem** je vlada od časa letošnje potrditve socijalistične postave do zdaj prepovedala in zaprla 163 društev, 44 časopisov in 148 neperiodičnih spisov! — Nemška svoboda dela čast nemškemu narodu in tistim, ki pred njim na kolenih leže in bi radi nemško šego okolo in okolo nam sosedom nateknili na vrat!

Dopisi.

Iz Loške doline 17. dec. [Izv. dop.] V vašem cenjenem listu sem v tej jeseni večkrat čital pritožbe iz raznih krajev slovenske dežele zaradi povodnji, katere je letošnje neprenehljivo deževje prouzročilo.

Tudi naše dolinice se povodenj nij izognila, in je velikansko škodo napravila; največ škode so imele vasi: Pudob, Nadlesk, Dane, Podcerkev, Kozarše, Viševsek in Šmarata, v katerih vašéh je voda 23 dnij po gospodarskih poslopih gospodarila; tudi veliko prebivalcev iz omenjenih vasij se je moglo „hočeš-nečeš“ iz stanovališča in z živino vred tej poredno gospodujočej vodi umakniti; tudi senó so morali premakniti, sicer bi ga bila zalila voda.

Ozimina na polji je vsa, kar jo je bilo, pod vodo uničena, nekaterim je še celo krompir, repa in korenje voda pokončala. Prevoz na okrajnej cesti je bil za jeden cel mesec ustavljen. Kolika škoda je s tem zadela lesne trgovce, kakor so: slavna graščina Šneberkska, g. Šč. Vilhar in dr. In koliko bi bili ljudje, kateri se z vožnjo pečajo, v tem času lahko zaslužili, a nijso nič, tako, da jim nij bilo mogoče za zadnji četrt leta davkov plačati.

Takoj po vodi je pa sneg zapadel. Tedaj je zaslužek za zdaj ves proč, in kdor ima kaj za prodati, ta bo še davke odraital, da se strahu izogne, ki mu preti, jedino kravo, ki jo ima, iz hleva za davke vzeti. Ali kaj bode oni, ki nema kaj prodati?

Roparji ob meji so še vedno žugali indijskej meji od Kelatske strani. Angleži jeli so tedaj opazovati notranje dogodjaje v Kelatu.

Leta 1854. so sklenili posebno konvencijo z Nassirom, kanom Kelatskim, ki je bil Angležem prijazen. Obljubil je, da se bode vojeval zoper vsacega sovražnika Anglije, da bode druhali kaznoval, karavane branil, in ako treba, da bode angleško posadko sprejel. Leta 1857. umrl je kan Nassir. Zdaj so Angleži napeli vse kriplje, da bi na kanov prestol posadili kako vpljivno osobo. Istega leta odpoklicala je tudi angleška vlada svojega agenta v Belužistanu; njegovemu nasledniku pa so Belužistani modro svetovali, naj Angleži pazijo bolj na upravljevanje Indostana, a Belužistan naj v miru pustijo. Kljube temu se je pa Angležem posrečilo, da so na Kelatski kanov prestol dejali necega Chada Bada. A uže po minolih malo mesecih morala je vzhodnje indijska vlada v Kelat poslati jeden eskadron neredne indijske konjice pod majorjem Greenom.

ske armade, katere so pa v plačo imenovali častnikom. A združenje z Indijci nij moglo biti dolzega obstanka, ker so knezi vse to smatrali le za formalnost. V stražo ob meji pošiljali so le starčke in svoje zveste služnike, ki vojne službe nijso mogli opravljati. A od leta 1871. se je mnogo spremenilo. Višjega vodstva nemajo več knezi odnotnih rodov, ampak starešine mejnega prebivalstva. Razen tega napravila se je tudi milica iz moških orožja zmožnih mejnih prebivalcev. Vpeljal se je službeni red in popisovanje, a višje vodstvo dalo se je angleškemu generalu in njegovemu štabu. Sem prestavilo se je še nekaj indijskih polkov in 16 kanonov. Artilerija ima većinom gorske kanone; 146 Evropcev vstopili so kot častniki. Leta 1873. brojila je tamošnja angleška armada 12.416 mož, katere obhranjenje je angleško vlado stalo 600.000 l., torej blizu jedne tretjine onih stroškov, kateri se potrebujejo za regularne indijske pešce.

A tudi ta organizacija nij dospela do cilja.

Da bi se takih povodnij lahko iznebili, to je uže prebivalstvo v naši dolini do malega izprevidelo. Ne bom rekel: „popolnem izognili,“ ali v slučajih, kakor smo zdaj povodenj imeli, bila bi le tolika, da bi strugo prelila, ne večja. Manjših povodnij, katere po navadi spomladi in ob poletnem času toliko škode na polji in na senožetih napravijo, izognili bi se pa popolnem lahko. Kajti voda, kakor hitro strugo prelije, začne še le čez 2—3 dni v požerek, tako imenovano golobino teči, tedaj bi bilo treba do golobine 170—180 metrov na dolgo, in po jednih krajih 2—8 metrov na globoko strugo skopati, in potem bi voda kar sproti v golobino tekla, namesto ka se zdaj 2—3 dni pred požerkom, golobina imenovanim, zbira.

In koliko truda si je naš obče spoštovani župan, čestiti gospod Švajger prizadel, da bi se tista struga kopala. Prosil je uže pomoči pri visokej vladi. Ali do zdaj zmirom brezuspešno. Mislimo pa, da se g. župan nij še utrudil, temveč, naj še to leto zopet svojo staro prošnjo do vlade ponovi, in želeči bi bilo, da bi mu za zdaj slavna vlada ne odrekla, temuč, da nam bo vsaj nekoliko pomoči dala.

Kar se tiče dela, bode g. župan uže po svojej previdnosti mej tiste vasi, katerim voda škodo dela, tako razdelil, da bode vsak škodovanec delo, ne da bi veliko škodovan bil, dovršil. Tudi lahko rečem, kolikor g. župan v naši dolini zaupanja uživa, da mu bodo tudi druge vasi, katerim povodenj tudi celo nič ne škoduje, na pomoč prihiteli, da bi se le jedenkrat stvar, o katerej se uže toliko let ugiblje, dognala. Bila bi to za našo dolinico neprecenljiva dobrota. Naj nam vlada vendar tudi kaj pomaga!

Z Vrhnike 18. dec. [Izviren dopis.] (Čitalnica na Vrhniki) bode imela s koncem tek. leta občni zbor. Nadejamo se, da se bode za naprej razvijala ker se jej jasni mračno nebo. —

Ako bode čitalnici mogoče, napravila bode še v tekočem meseci jedno plesno zabavo s tombolo.

Mej novicami od našega kraja bi bilo še omeniti, da so se burkeži na Vrhniki, kakor tudi v družih sosednjih vaseh jako poboljšali, ker pri tukajšnej c. kr. okrajnej sodnji uže štiri dni nij bilo žive duše v zaporu, kateri je bil sicer sploh natlačen, da je manjkalo včas prostora. To je uže drugi slučaj v zdanjem

„starem“ letu. Da bi bilo več taci slučajev v novem letu, potem bi bilo našej sodnji in našemu kraju jako ustreženo.

Iz Kroke 16. decembra [Izv. dop.] Zadnji dopis o zjedinenji društev „Sloge“ in „Čitalnice“ je resnične razloge in točke podarjal, in bi bilo zelo želeči, da bi se zjedini, ker res le v jednosti je moč, in mi ravno tega združenja proti zdanjim nemškutarjem najbolj potrebujemo. Ne cepimo se!

Včeraj je bil brati od kupčijske zbornice nek dopis na občinskej tabli, ali bil je čisto nemšk. Kaj je gori zapisano, ne vem, moral bi tolmača peljati soboj, da bi mi razložil. Vsaj vendar tudi v našem narodnem trgu plačujemo za kupčijsko zbornico, torej naj se vsaj tudi zraven nemškega — če to uže mora biti — se tudi domače slovensko piše, da bomo vedeli, kaj da je p'sano. Mi terjamo svoj jezik.

Ali kaj se bodeš čudil nad tem, če smo pri nas, kljubu dvema narodnima društvoma celo tako daleč prišli, da je včeraj še celo župnik na prižnici neke nemške dopise bral. Še ta je zdaj po nemško začel. A nij se mu čuditi, vsaj nij v nobenem društvu ud, akoravno je bil prošni prvi jeden.

Iz Mozirja 16. decem. [Izv. dop.] Ako je uže izobraževanje vsakemu človeku bodi si katerega koli stanu jako potrebno, gotovo je posebno učitelju, da more v svojem vevlašnem poklicu vspešno naprelovati. Iz obraževati se pa mora v tem jeziku, katerega pri poduku rabi, ki ga narod in mladina govori, kojo odgojuje. Slovenski učitelji se moramo v svojem domačem, slovenskem jeziku temeljito izobraževati ter si potrebnih vednostij pridobivati, da nam je mogoče za splošno omiko in blagor naroda vspešno delovati. V to svrhu pa neobhodno potrebujemo pedagogičnih in znanstvenih knjig za razne predmete v slovenskem jeziku, kojih pomanjkanje in potrebo gotovo vsak za svoj poklic in omiko vnet učitelj živo čuti. Da si pa v tej splošnej potrebi koliko in prej ko mogoče pomagamo, nam je skrbeti ter si prizadevati, da si potrebnih in koristnih knjig pribavimo, kar bi se z združenimi močmi in skupnim delovanjem gotovo doseči dalo. Ustanovilo bi se v ta namen pedagogično književno društvo, ki bi znanstvene in pedagogične knjige ter podučne spise izdajalo. Tako društvo bi s časoma spravilo dokaj učitelstvu in šolstvu koristnih

knjig na svitlo. Treba je k temu le dobre volje, složnega in vstrajnega delovanja ter vsestranske podpore od učiteljev in rodoljubov. Sestavil bi se odbor za koristno podvzetje in važno stvar vnetih mož, ki naj bi določili društvena pravila in primerno društvenino, ter opozorili učitelje k pristopu, vzajemnemu sodelovanju in potrebnej podpori. Nadejam se, da bi se za prekoristno stvar oglasilo marljivih sodelavcev in vzajemnih podpornikov. Želeči je toraj, da bi se učitelji o tej stvari posvetovali ter sporazumeli, prej ko mogoče ustanoviti tako društvo vseh slovenskih učiteljev in družih podpornikov šolstva.

Domače stvari.

— (Dr. Bleiweis) je poslal posebno zahvalno pismo za prijazno spominjanje tudi „českemu klubu“ v Prago, v katerem je poslanec dr. Kaizl o Bleiweisovej 70 letnici in njegovih zaslugah govoril. V zadnjem zboru „českoga kluba“ se je to Bleiweisovo pismo — kakor v „Pokroku“ čitamo — prebralo najprej v slovenskem, a potem v českem jeziku.

— (Porotne sesije) bodo l. 1879 v Ljubljani: prva sesija 3. febr., druga 5. maja, tretja 4. avgusta, četrta 10. novembra; a v Novem mestu bode prva 10. febr., druga 12. maja, tretja 18. avg., četrta 17. nov.

— (Cesar) je daroval 200 gold. za popravo cerkve in farovža v Vremu na Notranjskem.

— (Iz Proseka) se nam piše; Bralno društvo v Proseku napravi 26. t. m. v dvorani gospoda deželnega in državnega poslanca Naberggja besedo s petjem, deklamacijo in šaloigro „Uskok“. Po besedi bode skupna zabava. Vstopnina 20 kr. K obilnej udeležbi uljudno vabi odbor.

— (Zmrznila.) Poroča se nam: Na potu mej Prezidom in Cabrom je zmrznila pred nekaj dnevi mlada deklica, ki je šla svojo teto obiskat.

— (Zadušil) se je v Starem trgu pri Ložu kaci 13 let star fant, ki je prinesel si v izbo žrjavice, zaprl se, hotel na žrjavici krompir peči, a mej tem zaspal, da se nij nikdar več vzbudil.

— (Konja utonila.) Pri Danah je nemcemu hlapcu pri tamošnji povodnji konje navzdol tako zagnalo, da sta v globoko vodo zabredla, in oba utonila.

Ta je Chada Badu obvaroval prestol, branil da njegovi privrženci nijso pričeli bratskega boja; major Green je zabranil tudi, da se Afganci nijso polastili Belužistana, katere prve je tedaj vladal siloviti Dost Mohamed. Novi kan v Kelatu in njegovi velikaši bili so pa tudi Angležem hvaležni. Varovali so z vsemi svojimi močmi in sredstvi angleške inženirje, ki so tedaj, leta 1861. mejevropski telegraf postavljali. Razen tega so pa tudi pospeševali trgovino z Indostanom čez klanec Šikapur.

Mej tem organizoval je pa Šer Dil nov vstanek, in Chada Bad moral je svoj prestol usurpatorju prepustiti in pobegniti v Indostan. Prihodnjega leta so pa umorili Šer Dila, in prebivalci Kelatski so zopet Chada Bada pri poznali za svojega kana. V letih 1868 in 1872 se je upor ponavljal, in prestol kanov je bil v vednej nevarnosti. Chada Bad pa kljubu temu še zdaj vlada. A posledice nemirov leta 1872. so se pokazale, akopram so bile Kelatske razmere z Indijo mirne. Nomadski rodovi

na indostanskej meji postali so tako nemirni, da so kljubu vsem prizadevanjem kana vedno napadali indostanske mejne kolonije in karavane, ki so potovale skozi sotesko Šikapur v Kelat. Kanovo vojsko, katero je ta proti njim poslal, so zmagali, in nevarnost je bila tolika, da si nobena karavana nij upala skozi sotesko Šikapur.

Leta 1872. ponudili so uže Angleži kanu svoje posredovanje, da bi se še daljnemu nemiru v okom prišlo. Aprila meseca snidel se je angleški komisar sir William Meerwetta s kanovim vezirom Veli Mohamedom. Kan pa je bil s tem pohodom zelo nezadovoljen. Obdolžil je svoje ministre, da izlajajo njegove interese, in njegova razburjenost bila je tolikošna, da je vezir ubežal k političnemu agentu angleškemu boječ se za svoje življenje. Pozneje, meseca novembra pripravil se je vice kralj lord Nordbrooke na potovanje v Sind; naznanilo se je kanu Chada Badu, da mora lord Nordbrookeja pri tej prilici v] Sukuru

pohoditi. Malo se je kan s prva branil, a potem v to dovolil. Lord Nordbrooke pride, a opazil je tudi, da je kan proti njemu nenavadno nezaupljiv, akopram ga je vice-kralj prav prijazno sprejel. Pozneje se je izvedel vzrok kanovemu vedenju. Vakil (guverner) v Jakokadu, jeden iz svetovalcev kanovih, povedal mu je, da ga hočejo Angleži s prestola pahniti (pozneje se je ta trditva i dokazala), v zapor dejati, in sina njegovega kanom imenovati. Pozneje, leta 1873., februarja meseca so Angleži kana Kelatskega prisilili, da je plačal nad 50.000 rupij kupcem, ki so bili na Bolanskem klanci oropani. Meseca julija snidela sta se v Šahpiji kan in angleški komisar v Sindu, sir Ch. Meerwetta. Ta se je trudil kanu dokazati, da morajo vsi daljni neredi v kanatu prenehati, ter je koncem zahteval odstavljenje guvernerja v Jakokadu, kojega sovraštvo zoper angleške častnike je bilo občeznano.

(Dalje prih.)

— (Iz Grljana pri Miramaru) se nam 8. dec. piše; Sinoči je blizu Nabrežine pri poštne vlaku, broj tri, nekov baje iz Bosne vračajoč se oficir, po lastnej nepredvidnosti, — pravi se, da v pijanosti, — padel skozi odprto kupejno okno, ter se strahovito potolkel; skoraj, da bode moral zapustiti to solzno dolino. Odpeljali so ga zjutraj v tržaško bolnico. — Strašne zamete imamo po Krasu; tovorni vlaki prihajali so predvčeršnjem in včeraj s celodnevno in še večjo zamudno v Trst; zdaj pa so odpovedani večinom vsi za nekaj dni. Dunajski brzovlaki in pošte so tudi zelo zakasneni. Celo na progi Nabrežina-Gorica-Kormin padlo je toliko snega in še pada, da morajo pred vlaki voziti plugi, ki ga odstranjujejo. To je pač kaj nenavadnega, vzlasti za Goričane. Telegrafčno javi ravnateljstvo južne železnice, da je zbog zametov zaključen ves tovorni promet mej Glognicem in Münzschlagom; kakor hudo mora mesti na Semeringu. In pa nesreč je bilo prošle dni na naši železnici, da je groza. Razen gori omenjenega častnika povozili so v St. Petru necega delavca, ki je dan kasneje umrl v ljubljanske bolnici; razdrobili vsled karambola dvoje voz v Borovnici, ter zelo poškodovali zadnjega provodnika Potokarja; čuje se tudi, da sta v Zagrebu trčila dva vlaka, in isto tako na Zidanem mostu; baje so tudi pri vas v Ljubljani pri prevažanju razbili nekaj voz, ki so stali zunaj policijske marke t. j. čez hlobo, ki je v znamenje, da do tija in ne dalje smejo se puščati vozovi.

— (Tabaka) se je na Kranjskem v prvem polletju tega leta za 18.919 goldinarjev več in cigar pokadilo nego lani v taistem času. Na Koroškem za 32.779 gold. več kot lani, na Štajerskem pa za 68.505 gld. menj nego lani v tem času, ravno tako v Primorju za 18.654 gold.

Národno-gospodarska stvar. Tržno poročilo.

Iz Trsta 15. dec. [Izv. dop.]

S tem sklenemo letošnje dobo svojih tržnih poročil. — Pogled v prošlost nam daje samosvest, da smo čitateljem naših poročil vedno dobro risali položaj občne trgovine, posebno pa stanje našega tržaškega trga. Da je skoz naša poročila dostikrat vejal nek pesi mističen duh, to je resnica, katero so dogodjaji skoro zmirom opravičevali, in mi bi bili veseli, ko bi mogli z boljšo nado pozdravljati bližnji prestop v novo leto; a ta nada nas ne more navdajati v otičigled vedno večjem labirintu; negotovost bode spremljala trgovca tudi v novo leto, in nihče ne more denes presoditi, kam nas bodo pripravile te po političnih zmešnjavah in po notranji in vnanji zavoženji politiki vsvarjene ekonomične razmere brez kake solidne podlage. — Da pri tem trgovec največ trpi, to vsakdo lahko spozna, kajti vsaka špekulacija postala je zdaj nevarna igra vsled popolnem zamotane politike. — Po okupaciji Bosne in Hercegovine postal je naš trg nekoliko živahnejši, kakor smo uže zadnjič poročali; tudi iz notranjih dežel ne pomanjkuje naročeb, katere vtegnejo te dni doseči skoro nezmagljivo množino, ker je zdaj gotovo, da z novim letom bode povišana carina, kakor je to naznanilo ministerstvo tukajšnje trgovinske zbornice z dekretom 5. decembra, št. 1993.

Vse zdaj bitro naroča, da prihrani nekoliko pri carini, ki bode n. pr. samo pri kavi za 8 gold. v zlatu višja, nego je bila dozdaj. — A vse to nam daje čisto malo tolažbe, temveč bode povišanje carine v bodočem letu nekoliko trlo kupčijo. Nekoliko upanja sme staviti naš Trst v to, da si Avstrija prisvoji

Bosno in Hercegovino, in ti deželi sposobi za promet in obrtnijo, ter tako Avstriji osigura levantinsko trgovino; zaradi tega pa ne moremo razumeti onih narodnih gospodarjev, bivših ministrov, ki trdijo, da ne bo državi koristila osvojitve teh dežel. —

Kava. — Ker je gotovo, da nastopi po novem letu vsled povišanja carine, močna stagnacija, znižali so uvaževalci ceno prav zdatno, ker s tem so vzbudili nekoliko špekulacijo, in v resnici bilo je zadnji čas mnogo kupčije; nakupovali so tukajšnji trgovci po sebnosti vrste kave, Rio; fine baže, Ceylon, pa se vzdržujejo primerno dobro, in je po njih tudi še precej živahno vprašanje. — Tako nizkih cen smemo skoro reči, da še nismo imeli. — Kava Rio stane denes nižja 70 do 75 gold., srednja 78 do 82 gold., fina 85 do 92 gold., najfinejša 93 do 95 gold., — zbrana (dekt.) 98 do 100 gold., — Santos 85 do 100 gold., — St. Domingo 100 do 114 gold., — Java 102 do 115 gold., — Malabar native 100 do 115 gold., — Malabar plant. 120 do 140 gold., — Ceylon native 90 do 114 gold., — Ceylon plant. 125 do 155 gold., — Moka 123 do 130 gold.

Sladka skorja v zabojih 65 do 70 gold., — nageljnovi cvečiči Zanzibar 180 do 185 gold., — poper Singapore 44½ do 45 gold., — Penang Batavia 43 gold., — piment angleški 66 gold.

Olje oljkino. — Uže zadnjič smo poročali, da cene tega pridelka utegnejo močno pasti; to se je tudi uresničilo: cena olja je postala tako nizka, da nižja skoro ne more postati; ne vemo pa, če bode dolgo trajala ta mlahovost. — Denes velja: čisto, obležano oljkino olje 43 gold., — fino jedilno 44 gold., — jedilno najfinejše 46 do 48 gold., — namizno polfino 54 gold., — fino 56 gold., — najfinejše 58 gold., — Aix 62 gold., (toraj v dveh mesecih za celih 20 gold. cenejši), — pavoljnoto olje prve vrste Bristol 43 gold., — navadno 42 gold., — laneno 45 gold., — terpentinovno francosko 90 gold.

Sadje — nij dosti spremenilo cene; a blago prve vrste se mora vendar nekaj dražje plačevati, nego pred 14. dnevi, in kdor meni, da bo kupil po primerno prav nizke ceni tudi sadje najboljših vrst, ta se moti. — Rožici 11 do 14 gold., — fige v venci 17 do 18 gold., — puljske v sodih 17 do 18 gold., — Smirna sultan prve vrste 35 do 45 gold., — lemoni po kakovosti zaboj 6 do 7 gold., — mandlji 90 do 94 gold., — pomeranče zaboj 5 do 6 gold., — rozine prve vrste sultan 30 do 34 gold., — druge vrste 24 do 26 gold., — cvebe Elemé 20 do 22 gold., — Cismé rudeče 17 do 18 gold., — črne 20 do 21 gold., — grozdice (opaša) italijansko 30 do 35 gold., — levantsko 14 do 15 gold.

Riž — prodaja se po uže dolgo nespremenjenih cenah, vendar pa je promet v novem blagu še precej velik. — Riž italijanski velja 19½ do 23½ gold., — Rangoon 16½ do 17½ gold.

Mast. — Cene tega blaga se še vedno pomikajo nazaj; pa ne morejo skoro več nižje postati, ker denes stane blago za točni sprejem uže toliko, kakor za kasneji; mi n. pr. prodamo za izročitev v januarju in februarju Bancroft prve vrste po 48 gold., mej tem ko damo točno blago po 47½ gold.

Špeh. — Še vedno pomanjkuje teškega debelega blaga, po katerem je vedno močno vprašanje; za izročbo v januarju dobi se blago še precej lepo, 16 do 17 komadov v zaboji, po 43½ gold., mej tem ko stane točno blago 46 gold.

Tužcl.

18. decembra:

Evropa: dr. Fon iz Zagreba. — Schwarz iz Grada. — Wohlfart iz Dunaja. — pl. Schwarzfeld iz Celovca.

Pri Slonu: Ehrlich iz Ribnice. — Blassing iz Dunaja. — Geber iz Kranja. — Eckert iz Žerovč.

Pri Maliču: Glas iz Dunaja. — Jahnel iz Trsta.

Petrolij — bil je še v začetku meseca po najnižji ceni, katero smo si mogli misliti, ponujali so ga po 11¼ do 11½ gold.; ker pa je došlo zdaj zaradi povišanja carine z novim letom vse polno naročeb, je poskočila cena temu blagu zadnji čas prav močno, in bo še vedno rastla do novega leta; treba je toraj potakati januarja, da vidimo zopet nižje cene. Denes velja petrolij 13½ gold., še v tem tednu ga vtegnemo videti na 14 gold. in višje.

Domači pridelki. — Fižol ponujajo ljudje skoro bi rekli po vsakej ceni, pa tudi po takih cenah ne dobé se kupci, in mi faktično ne bi znali za kak trdni vzrok za povišanje cen, kajti fižol iz črnomorskih luk kupi se denes na Francoskem po tako nizki ceni, kakor velja naš fižol tukaj v Trstu, razloček je toraj prevelik. — Ravno tako je z maslom, mej tem ko tukaj rusko blago plačujejo po 90 gold. in črez, nij za naše domače dobiti niti 80 gold., denes hočejo plačati najlepše blago po 79 gold. in menj. — Rusko blago je toraj prekosilo naše domače, in prav bi bilo, da bi naši Štajerci ou Rusov naučili se, kako blago mora biti, da dopada na inostranskem, posebno pa na Levantskem. — Fižol rudeč, navaden velja tukaj 9 gold., — bohinec in mandolon 10 gold., — temno rudeč 8 gold., — zelen 8½ gold., — bel 9 gold., — kanarin 10 gold., — cukrenec 10 gold., — mešan 7 gold.; — konoplje 22 do 23 gold., — proso 10½ do 11 gold., — suhe snive 7¾ gold. v sodih. —

Josip Pipan & Comp.

Dunajska borza 19. decembra

(izvirno telegrafčno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	61 gld.	35	kr
Enotni drž. dolg v srebru . . .	62	70	"
Zlata renta . . .	72	70	"
1860 drž. posojilo . . .	112	75	"
Akcije narodne banke . . .	780	—	"
Kreditne akcije . . .	220	50	"
London . . .	116	95	"
Napol . . .	9	34	"
C. kr. cekini . . .	5	58	"
Srebro . . .	100	05	"
Državne marke . . .	57	75	"

Medicine in kirurgije

dr. Franc Illner,

bivši sekundarni zdravnik v Pragi, emeritirani asistent občne bolnice v Celovci, stanuje na mestnem trgu št. 10, 2. nadstropje. (416—8)

Zdravi od 2. do 3. ure; uboge brezplačno.

Razpis službe.

Služba jednega dacarja z mesečno plačo 24 gld. se odda. Prosilec mora imeti 100 gld. kavicje, ter nastopi potem službo 1. januarja 1879. Natančneje se izve v opravništvu tega lista. (413—8)

Marke Wir empfehlen geschätzt.
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2.

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(195—131)

Prostovoljna prodaja.

V žavskem trgu se bo 23. decembra t. l.

ob 9. uri dopoldne po prav niskej ceni prodala lepa novozidana hiša št. 40, ležeča v sredi trga, in obsegajoča osem sob, dve kuhinji, prodajalniko z magacinom, tri velike kleti, dalje gospodarsko poslopje, kravje in svinjske hleve, in zraven dobro obdelan vrt. — Na dalje se bode tudi pri sv. Jederti, pol ure od žavskega trga proti jugu ležeči vinograd z velikimi poslopji prodal.

Vsakemu obrtniku, posebno trgovcem in krčmarjem se to posestvo gorko priporoča. Kdor želi še kaj več izvedeti, naj se oglasi pri gospodu dr. Sernecu v Celji.

(423—2)